

Statliga anslag till forskning och utveckling

2009

UF0306

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	3
0.1	Ämnesområde	3
0.2	Statistikområde.....	3
0.3	SOS-klassificering	3
0.4	Statistikansvarig	3
0.5	Statistikproducent.....	3
0.6	Uppgiftsskyldighet	3
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
0.8	Gallringsföreskrifter	4
0.9	EU-reglering	4
0.10	Syfte och historik.....	4
0.11	Statistikanvändning	4
0.12	Uppläggning och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	5
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
1	Översikt	6
1.1	Observationsstorheter	6
1.2	Statistiska målstorheter	6
1.3	Utfloeden: statistik och mikrodata	7
1.3	Utfloeden: statistik och mikrodata	10
1.4	Dokumentation och metadata	10
2	Uppgiftsinsamling	11
2.1	Ram och ramförfarande	11
2.2	Urvalsförfarande.....	12
2.3	Mätinstrument.....	12
2.4	Insamlingsförfarande.....	12
2.5	Databeredning.....	13
3	Statistisk bearbetning och redovisning.....	14
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	14
3.2	Redovisningsförfaranden	15
4	Slutliga observationsregister	15
4.1	Produktionsversioner	15
4.2	Arkiveringsversioner.....	16
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången.....	16
Bilaga 1	Introduktionsbrev till myndighet.....	17
Bilaga 2	Frågeformulär till myndighet	18
Bilaga 3	Påminnelse till myndighet.....	19

Bilaga 4	Introduktionsbrev till offentlig forskningsstiftelse	20
Bilaga 5	Frågeformulär till offentlig forskningsstiftelse.....	21
Bilaga 6	Beskrivning av indelningen syfte/ändamål till offentlig forskningsstiftelse	22

Detta dokument avser referensåret 2009. Det är sammanställt i efterhand och innehåller den information som var känd 2014. Det innebär att vissa uppgifter kan saknas eller vara bristfälliga, vilket kan vara av betydelse för förståelsen av framtagningen av statistiken.

Texter som hänvisar till förordningen om den officiella statistiken (avsnitt 0.3), lagen om den officiella statistiken (avsnitt 0.6) samt offentlighets- och sekretesslagen (avsnitt 0.7) innehåller hänvisningar som är aktuella vid tidpunkten för publiceringen av detta dokument.

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Forskning och utveckling

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Forskning och utveckling

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån

Postadress: Box 24300

Besöksadress: Karlavägen 100

Kontaktperson: Carolina Thulin

Telefon: 08-506 946 16

Telefax:

E-post: Fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån

Postadress: Box 24300

Besöksadress: Karlavägen 100

Kontaktperson: Carolina Thulin

Telefon: 08-506 946 16

Telefax:

E-post: Fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Frågeformuläret är frivilligt att fylla i.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Då uppgifterna i denna undersökning rör statsanslag inom budgetpropositionen, vilka är offentliga uppgifter, föreligger ingen sekretess.

Inga personuppgifter hanteras i undersökningen.

0.8 Gallringsföreskrifter

Bevarandebehov är under utredning.

0.9 EU-reglering

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 753/2004. Statistiken är underställd en EU-reglering. Enligt den ska FoU-medel i fastslagen budget redovisas i början på året och en uppföljning av eventuella förändringar som skett under året redovisas året efter.

0.10 Syfte och historik

Syftet med Statliga anslag till forskning och utveckling är att med utgångspunkt av regeringens budgetproposition ge en prognos avseende statliga medel till forskning och utveckling (FoU). Undersökningen har genomförts sedan budgetåret 1977/78.

Undersökningen följer huvudsakligen de riktlinjer för s.k. statsbudgetanalyser som utarbetats av OECD och publicerats i den s.k. Frascatimanualen, Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development, Frascati Manual, OECD 2002.

Statistiken är underställd en EU-reglering. Enligt den ska följande statistik utarbetas:

- Statliga FoU-anslag i den preliminära budgeten (som godkänts av parlamentet i början av budgetåret)
- Statliga FoU-anslag i den slutgiltiga budgeten (reviderad budget som godkänts under budgetåret)

I det statistiska meddelandet för 2009 redovisas endast en analys av den preliminära budgeten för 2009 (ingen prognos).

0.11 Statistikanvändning

Användare av statistiken är framförallt departement, myndigheter och forskningsråd som delar ut medel för forskningsändamål, såsom Vetenskapsrådet och Forskningsrådet för Miljö, Areella näringar och Samhällsbyggande (FORMAS), men också olika bransch- och intresseorganisationer samt Eurostat och andra internationella organisationer, t.ex. OECD. Statistiken används som en snabbindikator för att beskriva regeringens satsningar på FoU.

0.12 Uppläggning och genomförande

I denna undersökning analyseras anslagen i budgetpropositionen i syfte att prognostisera omfattningen av medel avsedda för forskning och utveckling i statsbudgeten. Analysen görs med utgångspunkt i regeringens budgetproposition (2008/09:1). En textanalys görs genom att budgetpropositionen genomsöks efter nya anslag med FoU-medel med hjälp av genomläsning av anslagstexterna. Många av texterna för de anslag som bedömts ha FoU-medel genomläses också för att se att det inte står att medlen ska användas till något annat än FoU. Regleringsbrevens läses också för många anslag samt för vissa av myndigheterna för att hitta hur mycket som ska användas till FoU.

Prognosen över statens FoU-satsning bygger huvudsakligen på data från de ordinarie undersökningarna av FoU-verksamhet inom statliga myndigheter och universitet och högskolor kompletterat med textanalys av stadsbudgetpropositionen. En frivillig enkät skickas till de myndigheter som redovisat mest FoU-verksamhet senaste undersökningsåret där SCB ber myndigheterna att verifiera om prognosen verkar rimlig. Till den del av prognosen som berör de offentliga forskningsstiftelserna erhålls prognosuppgifter genom enkätförfarande.

0.13 Internationell rapportering

Statistiken rapporteras årligen till Eurostat och OECD.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga planerade förändringar.

1 Översikt

Syftet med Statliga anslag till forskning och utveckling är att göra en prognos av hur mycket FoU-medel som förekommer i statsbudgeten. Till skillnad från de reguljära undersökningar av FoU-verksamhet inom olika samhällssektorer som utförs av SCB vartannat år, ger statsbudgetanalysen (SBA) en aktuell prognos av statens satsning på FoU-verksamhet under det kommande budgetåret.

Undersökningen följer huvudsakligen de riktlinjer för s.k. statsbudgetanalyser som utarbetats av OECD och publicerats i den s.k. Frascatimanualen, *Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development, Frascati Manual, OECD 2002*. Statistiken är dessutom underställd en EU-reglering.

I statsbudgetanalysen redovisas också en prognos över de offentliga forskningsstiftelsernas FoU-utbetalningar. Dessa medel redovisas separat och ingår inte i redovisningen av totala FoU-medel i statsbudgeten.

1.1 Observationsstorheter

De undersökta objekten är anslagen i propositionen 2008/09:1. För varje anslag i budgeten anges hur mycket medel som anslås till anslaget, hur mycket FoU-medel det bedöms innehålla samt vilket syfte/ändamål FoU-verksamheten har. När det gäller medel från offentliga forskningsstiftelser är det stiftelserna som undersöks.

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Anslag i statsbudgeten	Ändamål	FoU-medel	1 000-tals kr
Anslag i statsbudgeten	Ändamål under allmän vetenskaplig utveckling	FoU-medel	1 000-tals kr
Anslag i statsbudgeten	Mottagande enhet	FoU-medel	1 000-tals kr
Anslag i statsbudgeten	Utgiftsområde	FoU-medel	1 000-tals kr
Anslag i statsbudgeten	Departement	FoU-medel	1 000-tals kr

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Population

Populationen i undersökningen består av anslagen i budgetpropositionen 2009 (regeringens proposition 2008/09:1).

Utgiftsområden

Anslagen är grupperade inom 27 olika utgiftsområden. Varje utgiftsområde omfattar anslag inom en del av samhällsekonomin, till exempel utbildning och universitetsforskning och studiestöd.

Politikområden

Varje anslag är också hänfört till ett av 48 stycken politikområden. Ett av politikområdena är forskningspolitik. Fördelningen av anslag på detta politikområde kan underlätta arbetet med att finna FoU-relevanta anslag. Det är dock viktigt att påpeka att FoU-medel även förekommer inom andra politikområden.

Ändamål

De statliga FoU-anslagen fördelas på 16 olika syften/ändamål, och 8 discipliner under ändamålet allmän vetenskaplig utveckling, som bygger på den i Frasctimanualen rekommenderade indelningen, men är anpassad för användning i de nordiska länderna. Aggregering till OECD:s indelning är möjlig. FoU-medlen fördelas på ändamål med hjälp av de ändamål som myndigheterna angett i den ordinarie FoU-undersökningen. FoU-medlen i statsbudgeten fördelas proportionellt efter den fördelningen.

Syftena/ändamålen är:

Ändamålen är:

Främjande av jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske –

FoU vars syfte är att främja den allmänna utvecklingen inom dessa näringsgrenar inkl. FoU rörande mekanisering, användning av kemikalier etc.

Främjande av industriell verksamhet m.m. –

FoU vars syfte är att främja den industriella utvecklingen inom gruv- och tillverkningsindustri. Vidare ingår FoU vars syfte är att främja den allmänna utvecklingen av näringar/tjänster som inte återfinns under egen rubrik.

Förbättring av energi- och vattenförsörjning –

FoU vars syfte är att förbättra produktion och distribution av värme, elektricitet samt vatten. FoU avseende framtida energibehov, energibesparing samt energikällor (inkl. kärnenergi).

Förbättring av transport och telekommunikationer –

FoU vars syfte är att få fram bättre och säkrare transporter till lands, till sjöss och i luften. FoU avseende trafiksäkerhet och trafikmiljö ingår.

Förbättring av boendemiljö och samhällsplanering –

FoU vars syfte är att få fram bättre bostäder och bättre boendemiljö samt en bättre total planering av tätorter, regioner, landsbygd m.m.

Förbättring av fysisk miljö och naturvård –

FoU som syftar till en oförstörd fysisk miljö.

Förbättring av hälso- och sjukvård –

FoU som syftar till att förbättra eller värna om det allmänna hälsotillståndet. FoU som syftar till att förbättra diagnostik och behandling av somatiska och psykiska sjukdomar.

Förbättring av Socialtjänst, social miljö, trygghet –

FoU som syftar till att förbättra social miljö och sociala relationer t ex Socialtjänst, åldringsvård, barn- och ungdomsvård, handikappvård m.m.

Förbättring av kulturutbud, massmedia, fritid –

FoU som syftar till en förbättring av kulturutbudet, av massmedia och deras roll i samhället, av möjligheterna till fritidsaktiviteter.

Förbättring av undervisning –

FoU som syftar till en förbättrad undervisning på alla nivåer och oavsett undervisningsform dvs. i stort vad som avses med pedagogisk FoU.

Förbättring av arbetsmiljö och personalskydd –

FoU som syftar till en allmän förbättring av miljön på arbetsplatsen, arbetsbetingelserna och personalskyddet.

Förbättring av offentlig förvaltning, ekonomisk planering och övrig samhällsservice –

FoU som syftar till förbättring av samhällsservice, ekonomisk politik och planering, kontroll-, besiktnings- och provningsåtgärder. FoU som syftar till förbättring av allmän ordning och säkerhet.

Främjande av utforskning och utnyttjande av jorden och atmosfären –

FoU som syftar till en ökad kunskap om jordens skal och inre regioner, vatten- och havsområden samt om atmosfären.

Främjande av allmän vetenskaplig utveckling –

FoU-verksamhet som syftar till att höja kunskapsnivån inom ett bestämt ämnesområde och som inte omedelbart har betydelse för eller kan hänföras till något annat ändamål. Till detta ändamål hänförs, bl.a. för att erhålla internationell jämförbarhet, all FoU-verksamhet vid universitet och högskolor som finansieras med allmänna anslag från utbildningsdepartementet, även om många FoU-program är relevanta för andra ändamål t ex för hälso- och sjukvård.

Främjande av rymdverksamhet –

FoU-verksamhet som syftar till en ökad kunskap om rymden, utveckling av rymdteknik m.m.

Förbättring av försvar –

FoU-verksamhet som syftar till förbättring av den grundläggande försvarsförmågan att möta olika typer av militära hot. Kärn- och rymdforskning för försvarsändamål ingår. FoU-verksamhet för civila ändamål som finansieras av försvarsmyndigheter ska klassificeras under respektive syfte/ändamål.

Forskningsdiscipliner tillhörande Främjande av allmän vetenskaplig utveckling

Naturvetenskap –

Fysik, kemi, biologi, geovetenskap

Matematik

Teknikvetenskap –

Informationsteknik, teknisk fysik, elektroteknik, elektronik och fotonik, nanoteknik, kemiteknik, miljöbioteknik, industriell bioteknik, teknisk mekanik, teknisk materialvetenskap, samhällsbyggnadsteknik och arkitektur, industriell teknik och ekonomi samt övriga teknikvetenskaper som t.ex. medicinsk teknik och rymdteknik.

Medicin –

Förutom medicin ingår också ämnena odontologi och farmaci samt medicinsk bioteknik

Lantbruksvetenskap –

Markvetenskap, växtproduktion, animalieproduktion, produktforskning, jordbruksbioteknik och livsmedelsbioteknik. Landskapsplanering, areell teknik, areell ekonomi samt veterinärmedicin.

Samhällsvetenskap –

Socialvetenskap (t.ex. pedagogik, psykologi och statsvetenskap), ekonomi (företags och nationalekonomi), kulturgeografi samt ekonomisk geografi, juridik, statistik, data- och systemvetenskap (inkl. informatik) samt övrig samhällsvetenskap (t.ex. medie- och kommunikationsvetenskap). Hit hör t.ex. FoU inom social omsorg.

Humaniora –

Här ingår religionsvetenskap/teologi, historisk/filosofiska ämnen (t.ex. ekonomisk historia, filosofi, arkeologi, etnologi samt historiska kulturer), estetiska ämnen (t.ex. litteratur, konst och musikvetenskap) samt språkvetenskap

Tvärvetenskap –

Här ingår forskning som är en kombination av en eller flera discipliner ovan. Miljöarbete kan till viss del vara tvärvetenskapligt.

Mottagande enheter

- Universitets- och högskolesektorn
- Vetenskapsrådet
- Forskningsrådet för arbetsmiljö och socialvetenskap, FAS
- Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhälle, Formas
- Verket för innovationssystem, Vinnova
- Försvarsmyndigheter
- Övriga civila myndigheter
- Företag
- Internationella organisationer

Vetenskapsrådet, de båda forskningsråden och Vinnova bildar tillsammans en grupp av forskningsfinansierande myndigheter som i några sammanhang redovisas tillsammans.

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Statistik för Statliga anslag till forskning och utveckling publiceras i de statistiska databaserna samt i det statistiska meddelandet *Statliga anslag till forskning och utveckling 2009*, UF 17 SM0901. Mikrodata bevaras i form av SQL-tabeller.

På beställning utförs specialbearbetningar av primärmaterialet.

1.4 Dokumentation och metadata

Framställningen av statistiken och statistikregistret beskrivs i detta dokument, *Statistikens framtagning (SCBDOK)*.

Kvaliteten hos statistiken beskrivs i *Statistikens kvalitet (BaS)*.

Detaljerad information om statistiken beskrivs i *Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus)*.

Samtliga dokumentationer finns publicerade på SCB:s webbplats, <http://www.scb.se>.

2 Uppgiftsinsamling

Insamlingen genomförs under perioden januari-mars innevarande budgetår. Varje anslag i budgeten går igenom och en bedömning görs om anslaget omfattar några FoU-medel. Som utgångspunkt till bedömningen används regeringens budgetproposition, de svar som myndigheter och universitet och högskolor lämnat i vartannat års undersökningarna av FoU-verksamhet samt en frivillig enkät till de myndigheter med störst FoU-utgifter enligt den senaste ordinarie undersökningen.

Budgetpropositionens innehåll har med tiden blivit alltmer summariskt och ansvaret för beslut om hur de totala anslagen ska fördelas på olika verksamheter läggs i allt större utsträckning på de olika mottagarna av anslagen. Det har medfört att för att kunna göra en bedömning hur mycket FoU-medlen anslagen innehåller måste data från undersökningarna av FoU-verksamhet användas. Detta sker på följande sätt:

Data från myndighetsundersökningen

I myndighetsundersökningen får enheterna ange hur mycket medel och från vilka anslag de har använt medel till FoU-verksamhet. Med utgångspunkt från detta beräknas en kvot (FoU-medel/totalt anslag) som appliceras på det aktuella anslagsbeloppet. Myndigheter som bedöms erhålla mycket FoU-medel eller vars FoU-medel har stor betydelse för fördelningen på syfte/ändamål tillfrågas av SCB i en frivillig enkät om bedömningen är rimlig. Om myndigheten gör en annan bedömning än SCB ändras oftast (ibland efter återkontakter med myndigheten) de prognostiserade medlen till den prognos som myndigheten uppger.

Data från universitets- och högskoleundersökningen

För anslagen för utgiftsområdet Forskning och forskarutbildning vid universitet och högskolor används data från senast föregående undersökning av FoU inom universitet och högskolor för att avgöra hur mycket av anslagen som avser utbildningsdelen i forskarutbildningen. Den resterande andelen av anslaget anses gå till FoU-verksamhet.

Data från de offentliga forskningsstiftelserna

I januari innevarande år kontaktas de offentliga forskningsstiftelserna. Dels tillfrågas de om hur mycket medel de planerar att betala ut under året och dels hur mycket medel de betalade ut året innan. Tidsserien hålls på detta sätt uppdaterad. Uppgifter om hur mycket medel som fördelas innevarande år är alltid en prognos som kan komma att förändras.

2.1 Ram och ramförfarande

Ramen består av alla anslag i budgetpropositionen.

För den enkätundersökning som genomförs där myndigheterna får lämna en prognos för det år analysen avser utgörs rampopulationen av de myndigheter som finansierat egen och/eller utlagd FoU-verksamhet genom direkta statsanslag.

2.2 Urvalsförfarande

Analysen är en totalundersökning av alla anslag i budgetpropositionen. Ramtäckningen är 100 procent.

För enkätundersökningen utgörs urvalet av de myndigheter som i den senaste undersökningen *Forskning och utvecklingsverksamhet inom statliga myndigheter* redovisat mest egen och/eller utlagd FoU genom direkta statsanslag. År 2009 uppgick urvalet till 22 myndigheter.

2.3 Mätinstrument

Som grund för bedömningen av FoU-medlens omfattning i statsbudgeten 2009 används i huvudsak uppgifter från följande källor:

- Undersökningen *Forskning och utvecklingsverksamhet inom statliga myndigheter 2007*. Från denna undersökning hämtas uppgifter för de myndigheter som angett att de finansierat egen och/eller utlagd FoU-verksamhet genom direkta statsanslag. De anger här sina utgifter för FoU samt genom vilket/vilka anslag de finansierat verksamheten (se nedan mer utförlig beskrivning).
- Undersökningen *Forskning och utvecklingsverksamhet inom universitets- och högskolesektorn 2007*. Uppgifter från denna undersökning används för att skatta FoU-medlen i de anslag som går till lärosätena. Dessa anslag går vanligtvis både till forskning och forskarutbildning. Eftersom forskarutbildning inte ska klassas som FoU enligt Frascatimanualen används uppgifterna från undersökningen till att skatta forskningsdelen av anslaget (se nedan mer utförlig beskrivning).
- En enkät skickas till de myndigheter som i undersökningen *Forskning och utvecklingsverksamhet inom statliga myndigheter 2007* redovisat mest egen och/eller utlagd FoU genom direkta statsanslag. Myndigheterna lämnar en prognos över deras utgifter för FoU 2009 och genom vilket/vilka anslag FoU-verksamheten är finansierad. Undersökningen är frivillig.
- Till den del av prognosen som berör de offentliga forskningsstiftelserna erhålls prognosuppgifter genom enkätförfarande.
- Textanalys av budgetpropositionen och regleringsbrev.

2.4 Insamlingsförfarande

I huvudsak sker ingen direkt insamling. De 22 myndigheter med störst FoU-verksamhet i närmast föregående ordinarie FoU-undersökning erhåller en frivillig pappersenkät där vi ber dem verifiera SCB:s prognos över FoU-medlen. Universitet och högskolor kontaktas inte utan för dessa anslag görs endast en beräkning.

Det primärmaterial som använts är proposition 2008/09:1, insamlat material från undersökningarna av myndigheter, universitet och högskolors FoU-verksamhet samt enkätsvar från de offentliga forskningsstiftelserna.

2.5 Databeredning

Det är ofta mycket svårt att utifrån de olika anslagsbeskrivningarna bedöma om anslagen innehåller FoU-medel och i sådana fall hur omfattande dessa medel är. Ett arbete med att göra bedömningarna så standardiserade som möjligt pågår. Tidigare gjordes enbart en textanalys som byggde på budgetpropositionen och dess text kombinerat med den förkunskap som personen som gjorde analysen hade. Nu beräknas den största delen av FoU-medlen genom att data från undersökningen av universitet och högskolor och myndighetsundersökningen samt den enkät som skickas ut i början av varje år.

Resultaten av analysen granskas på flera nivåer. Jämförelser görs med föregående års prognos för respektive anslag, utgiftsområde, mottagare och ändamål.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Vartannat år genomför SCB en undersökning om FoU i statliga myndigheter med udda år som referensår. Den senast genomförda undersökningen, avseende år 2007, används som underlag i statsbudgetanalysen. SCB antar att om medel från ett visst anslag finansierat FoU-verksamhet så kommer en lika stor del av anslaget finansiera FoU-verksamhet i årets analys. Underlaget utgörs av att de deltagande myndigheterna ombeds att ange från vilket/vilka anslag i statsbudgeten som de finansierar sin FoU-verksamhet från. De anger även hur mycket pengar de använder från anslaget.

För analysen avseende 2009 genomfördes följande moment:

Med hjälp av uppgifterna från undersökningarna *Forskning och utvecklingsverksamhet inom statliga myndigheter 2007* och *Forskning och utvecklingsverksamhet inom universitets- och högskolesektorn 2007* skapas en grund för analysen.

För myndigheterna matchas utgifter för FoU med respektive anslag i budgeten. För varje anslag beräknas en så kallad FoU-kvot (Medel till FoU/Totala anslaget). Dessa beräknas för de berörda anslagen i budgetpropositionen avseende 2007. I de fall flera myndigheter angett samma anslag läggs beloppen ihop. Dessa kvoter appliceras sedan på anslagen i budgetpropositionen avseende 2009.

För anslagen till lärosätena appliceras en FoU-kvot (Medel till FoU/Totala anslaget). Anledningen till att inte hela anslaget för forskning och forskarutbildning antas gå till FoU är, som tidigare nämnts, att utgifter för forskarutbildning inte klassas som FoU och därför ska tas bort. Kvoterna beräknas för de berörda anslagen i budgetpropositionen avseende 2007. Att kvoterna appliceras på 2007 års budget beror på att FoU-beloppet utgår från lärosätenas svar avseende 2007 och bör därför relatera till anslagets storlek i budgetpropositionen avseende 2007. Dessa kvoter appliceras sedan på anslagen i budgetpropositionen avseende 2009. Anslagens totala storlek varierar i många fall mellan åren och FoU-beloppet antas bero på anslagets storlek.

För myndigheter och lärosäten skapas även kvoter för syfte/ändamål med FoU-verksamheten, dvs. andelar av utgifterna som går till olika ändamål. Även dessa appliceras på de prognostiserade FoU-utgifterna för de olika anslagen 2009.

Följande räkneexempel visar hur kvoten i ett anslag räknas fram:

I undersökningen anger tre myndigheter att de finansierat FoU-verksamhet med hjälp av statsanslag till en summa av respektive 100, 200 och 300 mkr. Dessa pengar kommer från anslaget A1 i budgetpropositionen för 2007.

I budgetpropositionen för 2007 anges den totala summan för anslaget A1 till 1 000 mkr.

Följande beräkning görs:

$$(100 + 200 + 300)/1\ 000 = 60 \%$$

Den beräknade andelen (60 %) appliceras på anslaget A1 i budgetpropositionen för år 2009, som är på totalt 1 200 mkr, vilket resulterar i beräknade FoU-medel för anslaget A1 år 2009 motsvarande 60 % av 1 200 mkr eller 720 mkr.

Resultatet, 720 miljoner kronor för anslag A1, används sedan tillsammans med textanalysen av budgetpropositionens innehåll avseende anslaget, så att en så korrekt bedömning som möjligt av FoU-medlens storlek år 2009 kan göras. Det ovan beskrivna beräkningen bygger på att anslag olika år går att koppla till varandra, dvs. att anslag A1 år 2007 motsvarar anslag A1 år 2009. För de anslag som inte går att koppla bakåt i tiden används enbart textanalys.

Inom utgiftsområde 16, utbildning och universitetsforskning, återfinns en rad anslag för de olika universiteten och högskolorna avsedda för forskning och forskarutbildning. Enligt OECD:s definition skall dock inte all forskarutbildning räknas som FoU. Beräkningen av denna andel bygger på data hämtade ur undersökningen om FoU inom universitets- och högskolesektorn, som i likhet med myndighetsundersökningen görs med udda år som referensår. FoU-kvoten för de olika universiteten och högskolorna ligger mellan 90 och 95 procent, förutom för Sveriges lantbruksuniversitet som har en lägre FoU-kvot i och med att de inte har ett rent forskningsanslag. För en utförlig förklaring över hur kvoterna beräknas hänvisas till Statistiskt meddelande UF13SM0801, Forskning och utveckling inom universitet och högskolor 2007.

3.2 Redovisningsförfaranden

Statistiken presenteras på SCB:s webbplats samt i UF 17 SM0901. Statistiken presenteras i form av text, tabeller och diagram. SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Statliga anslag till forskning
Registervariant	Statliga anslag till forskning
Registerversion	2009

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata>. Klicka

dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

Samma som produktionsversion.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Undersökningsomgången löpte på enligt plan.

Bilaga 1 Introduktionsbrev till myndighet

Statliga anslag till forskning och utveckling

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Dnr 2009/0214 Februari 2009

Prognoser för forskning och utveckling

I undersökningen gällande FoU-verksamheten år 2007 (utskick i april 2008) lämnade er myndighet en prognos för FoU-verksamheten år 2008. Nu ber vi er att verifiera denna prognos när det gäller medel för egen FoU, antalet årsverken inom FoU-verksamhet, samt antalet årsverken som utfördes av yrkeskategorin forskare, produktutvecklare eller motsvarande. Era lämnade prognoser är förtryckta, stämde inte prognoserna ber vi er att korrigera.

Statsbudgetanalys

Vi arbetar också med en analys av statsbudgeten. Detta arbete innebär att vi analyserar andelen forsknings- och utvecklingsmedel i statsbudgeten. Vi har tagit fram preliminära siffror på detta och ber er nu verifiera den prognos som SCB gjort av er myndighets medel för FoU, den del som är finansierade av direkta statsanslag. Med ett direkt statsanslag menar vi att medlen finns nämnda i budgetpropositionen för 2009.

Resultat och användande

Resultatet av statsbudgetanalysen publiceras på SCB:s hemsida, www.scb.se. Uppgifter om den svenska FoU-verksamheten rapporteras även till internationella organ som EU och OECD. Dessa organisationer publicerar internationell statistik, där Sveriges och andra länders FoU-verksamhet kan jämföras.

Er medverkan är viktig

Undersökningen görs på uppdrag av riksdag och regering och omfattar de flesta samhällssektorer. Prognoserna används för indikatorer över FoU-utgifter 2008. Indikatorerna är EU-reglerade och för att säkerställa kvaliteten i statistiken behöver vi kontrollera de redan inlämnade uppgifterna efter årets slut. Uppgifterna är frivilliga att lämna. Om ni inte har möjlighet att hålla den angivna tiden är vi tacksamma om ni kontaktar oss.

Statistiken kommer till användning

Användare av FoU-statistiken är främst departement, forskningsråd, myndigheter, forskare m.fl.

Vi ber er sända in uppgifterna så snart som möjligt, dock **senast den 5 mars**. Om ni skulle stöta på problem eller om ni har frågor om ert uppgiftslämnande eller FoU-statistik i allmänhet, tveka inte att kontakta oss. Kontaktuppgifter finner ni längst ner på enkäten.

Tack på förhand för er medverkan!

Med vänliga hälsningar

Carolina Thulin
Undersökningsledare

Bilaga 2 Frågeformulär till myndighet

Statliga anslag till forskning och utveckling

Uppgiftslämnandet är frivilligt.

Uppföljning tidigare svar
Myndighetens prognoser för egen FoU

Blanketten insänds senast den 00 månad 2009 i bifogat svarskuvert.

ES/IFI
Carolina Thulin

...

...

Myndighetens lämnade prognoser för egen FoU
Frågorna gäller tidigare lämnade svar i undersökningen FoU i statliga myndigheter 2007

I undersökningen avseende FoU 2007 lämnade ni följande prognos för FoU-verksamheten 2008 ..... Tusental kronor ____	Korrigera uppgift	Tusental kronor ____
1 Stämde den lämnade prognosen för 2008?	☐ Ja ☐ Nej. <i>Korrigera uppgift</i> →	
I undersökningen avseende FoU 2007 lämnade ni följande prognos för antalet årsverken i FoU-verksamheten 2008 ..... Antal årsverken ____	Korrigera uppgift	Antal årsverken ____
2 Stämde den lämnade prognosen för 2008?	☐ Ja ☐ Nej. <i>Korrigera uppgift</i> →	
I undersökningen avseende FoU 2007 lämnade ni följande prognos för antalet årsverken utförda av yrkeskategorin forskare, produktutvecklare eller motsvarande i FoU-verksamhet 2008 ..... Antal årsverken ____	Korrigera uppgift	Antal årsverken ____
3 Stämde den lämnade prognosen för 2008?	☐ Ja ☐ Nej. <i>Korrigera uppgift</i> →	

Statsbudgetanalys för 2009

Vi arbetar nu med analysen av 2009 års budgetproposition. Vi har kommit fram till följande prognos för er myndighet: FoU-medel finansierade av direkta statsanslag ..... Tusental kronor ____	Korrigera uppgift	Tusental kronor ____
4 Kan ni verifiera denna prognos av myndighetens FoU-medel finansierade av direkta statsanslag?	☐ Ja ☐ Nej. <i>Korrigera uppgift</i> →	

SCB ES/IFI 012.U. 2009-01

Kontaktperson

Namn (TEXTA)	Telefon (niktnr och abonnentnr)

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden	Postadress Box 24300 104 51 STOCKHOLM	Kontaktpersoner Carolina Thulin	Telefon 08-506 946 16
Enheten för investeringar, FoU och IT			E-post carolina.thulin@scb.se

Bilaga 3 Påminnelse till myndighet

Statliga anslag till forskning och utveckling

Prognoser för forskning och utveckling

Ert svar saknas

För en tid sedan fick ni brev angående enkäten "*Prognoser för forskning och utveckling*" som vi bad er fylla i. Vi saknar fortfarande ert svar. Vi skickar denna påminnelse till den uppgivna kontaktpersonen för enkäten om forskning och utveckling inom statliga myndigheter 2007 samt till registrator. Om ni har skickat in efterfrågade uppgifter under de senaste dagarna ber vi er att bortse från denna påminnelse.

Var vänlig skicka in efterfrågade uppgifter **snarast**.

Tack på förhand för er medverkan!

Med vänlig hälsning

Carolina Thulin
Statistiska centralbyrån (SCB)
Enheten för Investeringar, FoU och IT (ES/IFI)
Box 24 300
104 51 Stockholm
Tfn: 08 - 506 94 616
e-post: carolina.thulin@scb.se
www.scb.se |

Bilaga 4 Introduktionsbrev till offentlig forskningsstiftelse

Statliga anslag till forskning och utveckling

Insamling av prognos för 2009 samt eventuell revidering av uppgifter för 2008

Hej!

Nu är det dags för SCB:s årliga insamling av uppgifter från de offentliga forskningsstiftelserna. Uppgifterna avser hur mycket medel som forskningsstiftelsen beräknar att betala ut under 2009 till FoU-verksamhet. Vi vill också att ni ser över prognosen ni lämnade för år 2008, och redovisar hur mycket medel ni betalade ut under 2008.

Vi skickar med de syften/ändamål som ni tidigare har uppgett och ber er att ändra om inriktningen på forskningen har förändrats.

Bilaga 1 utgör själva enkäten. I tabellen redovisas totalt utdelade medel fördelade på syfte/ändamål år 1999-2009. Det är endast utfall för 2008 och prognos för 2009 som efterfrågas. En beskrivning av de olika ändamålen finns i bilaga 2.

Vi ber er svara snarast möjligt, dock senast den 12 mars.

Tack för er medverkan!

Bilaga 5 Frågeformulär till offentlig forskningsstiftelse

Statliga anslag till forskning och utveckling

STATISTISKA CENTRALBYRÅN ES/IFI Carolina Thulin	Enkät 2009-02-25	1(1)									
[Namn på offentlig forskningsstiftelse]:s utbetalningar 1999-2008 samt prognos för 2009, mnkr											
Stiftelse	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske											
Industriell verksamhet m.m.											
Energi- och vattenförsörjning											
Transport och telekommunikationer											
Boendemiljö och samhällsplanering											
Fysisk miljö och naturvård											
Hälsa- och sjukvård											
Socialvård, social miljö och trygghet											
Kulturutbud, massmedia och fritid											
Undervisning											
Arbetsmiljö och personalskydd											
Offentlig förvaltning, ekonomisk planering och övrig samhällsservice											
Utforskning och utnyttjande av jorden och atmosfären											
Allmän vetenskaplig utveckling											
Naturvetenskap											
Matematik											
Teknikvetenskap											
Medicin											
Lantbruksvetenskap											
Samhällsvetenskap											
Humaniora											
Tvärvetenskap											
...Kan ej fördelas											
Kunskap om rymden											
Försvar											
Totalt											

Bilaga 6 Beskrivning av indelningen syfte/ändamål till offentlig forskningsstiftelse

Statliga anslag till forskning och utveckling

Industriell verksamhet m.m.

FoU-verksamhet vars syfte är att främja den tekniska utvecklingen inom tillverkningsindustrin. Här ingår även gruv- och byggnadsindustrin. FoU-verksamhet avseende nya eller förbättrade metoder för geologiska undersökningar och prospekteringsundersökningar, som syftar till exploatering av naturresurser ingår.

Energi- och vattenförsörjning

FoU-verksamhet vars syfte är att förbättra produktion och distribution av värme, elektricitet samt vatten. FoU avseende framtida energibehov, energibesparing samt energikällor inkl. kärnenergi ingår. FoU avseende energi som drivmedel i transportmedel ingår i transport och telekommunikation, medan drivmedel i raketerna, vapen m.m. ingår i förbättring av försvar.

Förbättring av energi- och vattenförsörjning kan vara ett syfte för FoU-verksamheten inom det kommunala verksamhetsområdet infrastruktur.

Transport och telekommunikationer

FoU-verksamhet vars syfte är att få fram bättre och säkrare transporter på land, till sjöss och i luften. FoU avseende trafiksäkerhet och trafikmiljö ingår även. FoU-verksamhet vars syfte är att förbättra olika teletekniska metoder och system för att överföra och utnyttja information ingår – här avses endast den tekniska aspekten gällande överföringen av information mellan teleteknisk utrustning och människan. FoU avseende informationsprocessen ingår under "Förbättring av kulturutbud, massmedia, fritidsverksamhet", se nedan.

Förbättring av transport och telekommunikationer kan vara ett syfte för FoU-verksamheten inom de kommunala verksamhetsområdena infrastruktur och kommunikation.

Boendemiljö och samhällsplanering

FoU-verksamhet vars syfte är att få fram bättre bostäder och bättre boendemiljö samt en bättre total planering av tätorter, regioner, landsbygd m.m. Här avses den integrerade planeringen som försöker sammanväga olika faktorer och skapa en "totalmiljö".

Förbättring av energi- och vattenförsörjning kan vara ett syfte för FoU-verksamheten inom det kommunala verksamhetsområdet infrastruktur. Här inkluderas även FoU-projekt om stadsmiljö.

Fysisk miljö och naturvård

FoU-verksamhet som syftar till en oförstörd fysisk miljö. Området innefattar FoU om föroreningar (luft-, vatten och jordföroreningar, fasta partiklar, buller, strålning m.m.) deras egenskaper, ursprung och effekter, spridning, utbredning och allmänna påverkan av befolkning och fysisk miljö. FoU avseende allmän naturvård ingår också. FoU-verksamhet som syftar till att förhindra föroreningar vid utövandet av en viss aktivitet ingår inte, utan hänförs till den för aktiviteten relevanta rubriken t.ex. "Jordbruk, industriell verksamhet, eller energiförsörjning."

Förbättring av fysisk miljö och naturvård kan vara ett syfte för FoU-verksamheten inom det kommunala verksamhetsområdet infrastruktur.

Hälso- och sjukvård

FoU-verksamhet som syftar till att förbättra eller värna om det allmänna hälsotillståndet (näringssklig kost, livsmedelshygien, förebyggande av epidemier m.m.). FoU som syftar till att förbättra diagnostik och behandling av somatiska och psykiska sjukdomar.

Här ingår den FoU som avser sjukvårdsdelen inom vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Socialtjänst, social miljö, trygghet

FoU-verksamhet som syftar till att förbättra social miljö och sociala relationer t.ex. socialvård, äldreomsorg, barn- och ungdomsvård, handikappvård m.m. FoU-verksamhet som syftar till förbättrade generella åtgärder (försäkringar, generella bidrag eller regler) avseende människans trygghet inför arbetslöshet, sjukdom, ålderdom m.m.

Många av kommunernas verksamhetsområden ingår inom detta område. Det är FoU inom individ- och familjeomsorg, förskoleverksamhet och skolbarnomsorg (ej undervisning, se nedan), vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning, flyktmottagande samt arbetsmarknads- och sysselsättningsåtgärder.

Kulturutbud, massmedia, fritid

FoU-verksamhet som syftar till en förbättring av kulturutbudet inom museer, bibliotek, teater, film, konst, musik litteratur, m.m. samt massmedia (TV, radio, tidningar) och deras roll i samhället och möjligheterna till fritidsaktiviteter (sport, motion, rekreation m.m.). I detta ändamål ingår även FoU avseende informationsprocessen.

Det som avses är den FoU-verksamhet som bedrivs inom kommunens verksamhetsområden kultur och fritid.

Undervisning

FoU-verksamhet som syftar till en förbättrad undervisning på alla nivåer och oavsett undervisningsform dvs. i stort vad som avses med pedagogisk FoU. Utveckling av läromedel och tekniska hjälpmedel i undervisningen ingår.

Arbetsmiljö och personalskydd

FoU-verksamhet som syftar till en allmän förbättring av miljön på arbetsplatsen, arbetsbetingelserna och personalskyddet. FoU avseende yrkessjukdomar och yrkesskador ingår.

Här ingår FoU-projekt om arbetsmiljö som t.ex. projekt om rehabiliteringsåtgärder och den mentala hälsan på arbetsplatsen.

Offentlig förvaltning, ekonomisk planering och övrig samhällsservice

FoU-verksamhet som syftar till förbättring av samhällsservice, ekonomisk politik och planering (konjunkturförhör, arbetsmarknads- och sysselsättningsfrågor, regional utveckling m.m.) kontroll-, besiktning- och provningsåtgärder (varukvalitet, säkerhetskrav m.m.).

FoU-verksamhet som syftar till förbättring av allmän ordning och säkerhet (polis- och rättsväsende, kriminalvård).

Ett exempel är den FoU-verksamhet som redovisas under politisk verksamhet inom kommunen.

Allmän vetenskaplig utveckling

FoU-verksamhet som syftar till att höja kunskapsnivån inom ett bestämt ämnesområde och inte omedelbart har betydelse för eller kan hänföras till något annat ändamål.

Försvar

FoU-verksamhet för att utveckla samhällets förmåga att med militära medel möta olika typer av militära hot. Kärn- och rymdforskning för försvarsändamål ingår. FoU för andra, civila ändamål som finansieras av försvarsmyndigheter klassificeras under relevant syfte/ändamål.